

ปรัชญาการศึกษา (Philosophy of Education)

อาจารย์ดิษรา ผางสง่า
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปรัชญาการศึกษา
(PHILOSOPHY OF EDUCATION)

ลัทธิปรัชญาการศึกษา

1. สารัตถนิยม (Essentialism)
2. นิรันตรนิยม (Perennialism)
3. พิพัฒนาการนิยม (Progressivism)
4. ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)
5. อัจฉิภาวนิยม (Existentialism)
6. พุทธปรัชญาการศึกษา (Buddhism)

1. สารัตถนิยม (ESSENTIALISM)

- ปรัชญาสารนิยมหรือสารัตถนิยม เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ความจริงทางธรรมชาติ

1. สารัตถนิยม (ESSENTIALISM)

- แนวความคิดพื้นฐาน

ปรัชญาการศึกษาลัทธินี้ให้ความสนใจในเนื้อหาเป็นหลักสำคัญ ถือว่าเนื้อหาสาระต่าง ๆ เช่น ความรู้ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม และอื่น ๆ เป็นสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ได้รับการกลั่นกรองมาดีแล้ว ควรได้รับการทำนุบำรุงและถ่ายทอดไปให้แก่คนรุ่นหลัง ถือเป็น การอนุรักษ์และถ่ายทอดทางวัฒนธรรม

1. สารัตถนิยม (ESSENTIALISM)

- ผู้ริเริ่มแนวคิด วิลเลียม ซี แบกเลย์
- หลักสูตร เน้นเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง
- ผู้สอน กำหนดตัดสินเลือกสิ่ง que เห็นว่าผู้เรียนควรจะเรียน
- ผู้เรียน มีหน้าที่ทำตามคำสั่งของครูและเน้นการบรรยาย

2. นิรันตรนิยม (PERENIALISM)

ปรัชญาสัจวิทยานิยมหรือนิรันตรนิยม
เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าโลกนี้มีบางสิ่งที่มีคุณค่า
ถาวร ไม่เปลี่ยนแปลง ควรอนุรักษ์และ
ถ่ายทอดให้คนรุ่นต่อไป

2. นิรันตรนิยม (PERENIALISM)

แนวความคิดพื้นฐาน

ปรัชญานิรันตรนิยมมีรากฐานมาจากปรัชญาจิตนิยมและปรัชญาวัตถุนิยม เชื่อว่าความคงทนถาวรย่อมเป็นจริงมากกว่าสิ่งที่เปลี่ยนแปลง การศึกษาควรสอนสิ่งที่เป็นนิรันตร ไม่เปลี่ยนแปลง และจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าทุกยุคทุกสมัย ได้แก่คุณค่าของเหตุผล คุณค่าของศาสนา เป็นการนำเอาแบบอย่างที่ดีของอดีตมาใช้ในปัจจุบันหรือย้อนกลับไปสู่สิ่งที่ดีงามในอดีต

2. นิรันตรนิยม (PERENIALISM)

- ผู้ริเริ่มแนวคิด โรเบิร์ต เอม ฮัตชิน
- หลักสูตร มุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการ
- ผู้สอน เป็นผู้รู้ ผู้นำทางความรู้ให้ผู้เรียนทั้งหมด
- ผู้เรียน รอรับการสั่งสอนและการแนะนำจากครู

3. พัฒนาการนิยม (Progressivism)

ปรัชญาพัฒนาการนิยมหรือวิวัฒนาการนิยม
เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าการดำรงชีวิตที่ดีต้องตั้ง
อยู่บนพื้นฐานของการคิดที่ดีและการกระทำ
ที่เหมาะสม

3. พัฒนาการนิยม (Progressivism)

- แนวความคิดพื้นฐาน
- ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมก็มีแนวคิดมาจากปรัชญา ดังกล่าว คำว่า **พัฒนา** หรือ **Progressive** หมายถึง **ก้าวหน้า เปลี่ยนแปลง ไม่หยุด** อยู่กับที่ สำคัญของความเป็นจริงและการแสวงหาความรู้ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ แต่จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสิ่งแวดล้อม บุคคลสามารถแสวงหาความรู้ได้จากประสบการณ์ ประสบการณ์จะนำไปสู่ความรู้ และความรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ปรัชญานี้เน้นกระบวนการ โดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์

3. พัฒนาการนิยม (Progressivism)

- ผู้ริเริ่มแนวคิด รูสเชอร์/เปตาลอสซี/เฟรดเดอริค
- หลักสูตร ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- ผู้สอน ช่วยเหลือ แนะนำ ไม่สอนโดยตรง ไม่บังคับ คอยกระตุ้นผู้เรียน ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ
- ผู้เรียน เรียนรู้จากการลงมือทำ Learning by Doing

4. ปฏิกิริยาปฏิรูปนิยม (RECONSTRUCTIONISM)

- **ปรัชญาปฏิรูปนิยม** เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าการปฏิรูปสังคมเป็นหน้าที่ของสมาชิกในสังคมทุกคน และการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้

4. ปฏิกูปนิยม (RECONSTRUCTIONISM)

- แนวความคิดพื้นฐาน

ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม มีแนวความคิดที่พัฒนามาจากปรัชญาพัฒนาการนิยม หรือ ปฏิบัตินิยม ซึ่งมีความเชื่อว่า ความรู้ ความจริง เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ความรู้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา การศึกษาปฏิรูปนิยมมีแนวความคิดว่า ผู้เรียนมิได้เรียนเพื่อมุ่งพัฒนาตนเองเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเรียนเพื่อนำความรู้ไปพัฒนาสังคมให้สังคมเป็นสังคมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การศึกษาจึงมีบทบาทในการเป็นเครื่องมือสร้างสังคมและวัฒนธรรมที่ดิงามขึ้นมาใหม่ เป็นสังคมในอุดมคติ ที่มีความเพียบพร้อม และจะต้องทำอย่างรีบด่วน

4. ปฏิกิริยานิยม (RECONSTRUCTIONISM)

- ผู้ริเริ่มแนวคิด ยอร์ท เอส เคาส์/ธีโอเดอร์ บลาเมล
- หลักสูตร เน้นสังคมเป็นหลัก/มุ่งแก้ไขปัญหาในสภาพปัจจุบัน
- ผู้สอน เชื่อมั่นในหลักประชาธิปไตย บุกรเบิกแก้ปัญหาลังคม
- ผู้เรียน ตระหนักถึงภาระหน้าที่ต่อสังประโยชน์ส่วนรวม

5. อัตถิภาวนิยม (Existentialism)

- ปรัชญาอัตถิภาวนิยมหรืออัตนิยมหรือสภาวะนิยม เป็นปรัชญาที่เชื่อในความมีอยู่เป็นอยู่ ของมนุษย์มนุษย์ แต่ละคนจะต้องกำหนดหรือแสวงหาสาระสำคัญ ด้วยตนเอง

5. อัตถิภาวนิยม (Existentialism)

- แนวความคิดพื้นฐาน

ปรัชญานี้มีความสนใจและความเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับการมีชีวิตอยู่จริงของมนุษย์ มนุษย์จะต้องเข้าใจและรู้จักตนเอง มนุษย์ทุกคนมีความสำคัญและมีลักษณะเด่นเฉพาะตนเอง ทุกคนมีเสรีภาพที่จะเลือกตัดสินใจในภวกรกระทำสิ่งใดๆแต่จะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น ปรัชญาอัตถิภาวนิยมนี้ยกย่องมนุษย์เหนือสิ่งอื่นใด ส่งเสริมให้มนุษย์มีความเป็นตัวของตัวเองแต่ก็ต้องไม่มองข้ามเสรีภาพของอื่น หมายถึงจะต้องเป็นผู้ใช้เสรีภาพบนความรับผิดชอบต่อผู้อื่นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. อัตถิภาวนิยม (Existentialism)

- ผู้ริเริ่มแนวคิด ซอเรนคิเย์ เคกอร์ด/เอ เอส นิลส์
- หลักสูตร เสรีภาพของผู้เรียนสูงสุด/ผู้เรียนสำคัญที่สุด
- ผู้สอน คอย ยั่วยุ กระตุ้นให้กำลังใจ แก่ผู้เรียนให้ตื่นตัว
- ผู้เรียน เป็นผู้เลือกในสิ่งที่จะเรียน มีสิทธิเสรีภาพอิสระ

แนวความคิดพื้นฐาน

พุทธปรัชญามีความเชื่อว่า
ธรรมชาติที่แท้จริงของมนุษย์คือ
ทุกข์ จุดมุ่งหมายของการศึกษา
ในทัศนะของพุทธศาสนาคือการ
หลุดพ้นจากทุกข์ เพราะฉะนั้น
การศึกษาจึงเป็นอุปกรณ์เพื่อบรรลุ
จุดมุ่งหมายนี้ทั้งในแง่โลก และใน
แง่ของศาสนา

6. พุทธปรัชญาการศึกษา (BUDDHISM)

บทสรุป

- **ปรัชญาการศึกษา** คือ การนำเอาหลักการความคิดและผลจากการแสวงหาความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาอย่างชัดเจนหรือทักษะเกี่ยวกับการศึกษามาดัดแปลงให้เป็นระบบใหม่ เพื่อประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ ในการจัดการศึกษา ปรัชญาการศึกษามีลักษณะสำคัญคือ สามารถอธิบายถึงแนวคิดของนักปรัชญาได้ มีการ วิเคราะห์วิจารณ์ความคิดต่าง ๆ ทาง การศึกษา รวมถึงอนุมาน คาดคะเนเกี่ยวกับระบบการศึกษาด้วย ปรัชญา การศึกษามีหลาย กลุ่ม แบ่งเป็นปรัชญาสารนิยม สัจวิทยานิยม วิวัฒนาการนิยม ปฏิรูปนิยม และอัตถิภาวนิยม และพุทธปรัชญา

Thank you
&
Any Question...